

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 20 stycznia 2016 r.

Adam Bodnar

IX.402.1.2015.MK

**Pan
Konstanty Radziwiłł
Minister Zdrowia**

Pismem z dnia 27 października 2015 r. zwróciłem się do ówczesnego Ministra Zdrowia z postulatem uwzględnienia w programach studiów medycznych treści zawartych w Protokole Stambulskim. Dokument ten, skierowany przede wszystkim do lekarzy i prawników, którzy w swojej praktyce zawodowej mogą zetknąć się z przypadkami tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania, jest uznawany za niezwykle przydatne narzędzie w skutecznym wykrywaniu i dokumentowaniu takich zdarzeń dla potrzeb organów wymiaru sprawiedliwości. W wielu przypadkach efektywność takiego dochodzenia jest uzależniona od udzielenia odpowiedniego wsparcia przez ekspertów posiadających wiedzę z zakresu medycyny. To od działania lekarzy może bowiem zależeć pozyskanie bezpośrednich dowodów świadczących o zastosowaniu tortur.

Bardzo ucieszyła mnie przekazana w odpowiedzi udzielonej pismem z dnia 10 grudnia 2015 r. informacja, że w programie studiów medycznych jest ujęta problematyka przemocy w rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem przemocy wobec dzieci, w aspekcie rozpoznawania jej objawów i sposobów przeciwdziałania temu zjawisku. Wyposażenie przyszłych lekarzy w umiejętności diagnozowania takich sytuacji jest niezwykle cenne, również z punktu widzenia zapobiegania torturom oraz innemu okrutnemu, niehumanitarnemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu. W trakcie badania osoby pozbawionej wolności taka wiedza lekarza będzie mogła być wykorzystana.

Należy mieć bowiem na uwadze, że przemoc istnieje jeszcze w wielu innych przejawach. Wyjątkowo niebezpieczna, a przy tym szczególnie trudna do ujawnienia jest wówczas, gdy jej sprawcami są reprezentanci organów władzy. Badanie takich zdarzeń wymaga od uczestniczących w nim lekarzy specyficznej wiedzy i umiejętności, które w sposób szczegółowy zostały wskazane w Protokole Stambulskim: znajomości metodologii

prowadzenia badania medycznego i psychologicznego domniemanych ofiar tortur, sposobów odzwierciedlania w dokumentacji wyników badań medycznych, sposobów interpretacji zebranych informacji.

Na państwie spoczywa obowiązek efektywnego działania na rzecz ustalenia osób odpowiedzialnych za zaistnienie tortur i innego złego traktowania oraz doprowadzenia do wszczęcia postępowania przed sądem w celu ukarania sprawców lub zapewnienia ofiarom zadośćuczynienia. Z tego względu powinno ono wciąż poszukiwać metod, które pozwolą na zwiększenie skuteczności jego działań. W mojej ocenie upowszechnianie wiedzy zawartej w Protokole Stambulskim może być jedną z takich metod, która przyczyni się do pełniejszego respektowania praw ofiar przemocy.

Dlatego też pozwalam sobie ponowić moją prośbę o włączenie do programów studiów medycznych, w szerszym niż dotychczas zakresie, treści zawartych w Protokole Stambulskim, w celu zaznajomienia przyszłych lekarzy oraz innych pracowników ochrony zdrowia z rekomendowanymi w tym dokumencie procedurami i wytycznymi, stosowanymi przy wykrywaniu i dokumentowaniu przypadków tortur i innego złego traktowania.

Podpis na oryginale